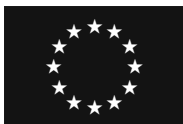

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

VOORLOPIGE VERSIE
2006/2060(INI)

3.4.2006

ONTWERPVERSLAG

over de thematische strategie inzake luchtverontreiniging
(2006/2060(INI))

Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

Rapporteur: Dorette Corbey

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	8

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de thematische strategie inzake luchtverontreiniging (2006/2060(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de thematische strategie inzake luchtverontreiniging (COM(2005)0446),
 - gezien het Zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap (MAP)¹,
 - gezien de Lissabon-strategie (Conclusies van de Europese Raad in Barcelona op 15-16 maart 2002),
 - gezien de mededeling van de Commissie over het programma "Schone lucht voor Europa" (CAFE): Naar een thematische strategie voor de luchtkwaliteit (COM(2001)0245),
 - gezien de effectbeoordeling (Impact Assessment) van de thematische strategie inzake luchtverontreiniging en van de Richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (SEC(2005)1133),
 - gezien het rapport over de gezondheidsaspecten van luchtvervuiling met de resultaten van het WHO-project "Systematic Review of Health Aspects of Air Pollution in Europe"²,
 - gezien de beleidsnotitie van het Instituut voor Europees milieubeleid (IEEP)³,
 - gelet op Richtlijn 96/62/EG⁴ en de bijbehorende dochterrichtlijnen alsmede op het voorstel van de Commissie voor een nieuwe richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (COM(2005)0447),
 - gelet op de Richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV-Richtlijn)⁵,
 - gezien de conclusies van de Europese Milieuraad van 9 maart 2006,
 - gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid en het advies van de Commissie regionale ontwikkeling (A6-0000/2006),
- A. overwegende dat luchtverontreiniging een belangrijke oorzaak is voor dood en ziekte in Europa en leidt tot een gemiddelde daling van de individuele levensverwachting met ruim 8 maanden; overwegende dat kinderen, ouderen, patiënten met luchtweg- en cardiovasculaire aandoeningen en mensen die leven in gebieden met een hoge blootstellingsfactor, zoals in stedelijke gebieden en in de buurt van hoofdwegen, een nog

¹ PB L 242 van 10.9.2002, blz. 1.

² <http://www.euro.who.int/document/E83080.pdf>

³ http://www.europarl.eu.int/comparl/envi/default_en.htm

⁴ PB L 296 van 21.11.1996, blz. 55.

⁵ PB L 257 van 10.10.1996, blz. 26.

groter gezondheidsrisico lopen,

- B. overwegende dat fijn stof $PM_{2,5}$ en laaghangende ozon de meeste gezondheidsproblemen veroorzaken,
- C. overwegende dat 55% van de Europese ecosystemen schade ondervindt van luchtverontreiniging,
- D. overwegende dat luchtverontreiniging voorkomt in alle lidstaten en een grensoverschrijdend probleem is aangezien zwevende deeltjes en andere verontreinigende stoffen vele honderden kilometers afleggen, zodat er dus een Europese oplossing moet worden gevonden,
- E. overwegende dat volgens artikel 7 van het 6e MAP "het bereiken van luchtkwaliteitsniveaus die geen significante negatieve effecten en risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu tot gevolg hebben" een van de te verwezenlijken doelstellingen is,
- F. overwegende dat de Commissie in haar Impact Assessment (IA) drie scenario's (A, B en C) met verschillende ambitieniveaus voorstelt, alsmede een Maximum Technically Feasible Reduction (MTFR-scenario),
- G. overwegende dat volgens de IA de meerderheid van de Europese burgers voorstander is van een beleid ter verbetering van de luchtkwaliteit met een ambitieniveau dat scenario C benadert, maar dat de Commissie in haar strategie kiest voor een lager ambitieniveau dat kan worden gekwalificeerd als A-plus,
- H. overwegende dat de kosten van een vermindering van de luchtvervuiling in alle scenario's lager liggen dan de financiële baten; overwegende dat geen van de scenario's het globale concurrentievermogen van de EU aantast en een ambitieus scenario werkgelegenheid schept,
- I. overwegende dat de kosten-batenanalyse van de IA betrouwbaar en evenwichtig is, zoals bevestigd in de notitie van het IEEP; overwegende evenwel dat de schatting van de baten die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de strategie nogal laag uitvalt aangezien de schatting van de gezondheidsbaten voorzichtig is en de milieubaten niet zijn meegerekend; overwegende dat aan de kostenkant het potentieel van zeer kosteneffectieve maatregelen in de scheepvaartsector niet is ingecalculleerd,
- J. overwegende dat volgens de IA het optimale scenario - waarin de marginale kosten gelijk zijn aan de marginale baten - tussen scenario B en scenario C ligt,
- K. overwegende dat de CAFE-werkgroep PM heeft vastgesteld dat $PM_{2,5}$ een gevaar voor de gezondheid oplevert bij concentraties van minder dan $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ en dat de grenswaarde niet hoger dan $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mag zijn,
- L. overwegende dat het IEEP erop heeft gewezen dat de door de Commissie voorgestelde $PM_{2,5}$ -waarde van $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet leidt tot strengere eisen inzake PM voor de lidstaten, maar eerder tot minder verplichtingen door uitzonderingen toe te staan,

- M. overwegende dat een verbetering van de luchtkwaliteit weliswaar ten goede komt aan de hele samenleving, maar dat de kosten worden gedragen door bepaalde sectoren; overwegende dat om die reden moet worden gezocht naar wegen om deze kosten te dekken als de toepassing van het beginsel van "de vervuiler betaalt" leidt tot onaanvaardbaar hoge kosten voor een bepaalde sector,
- N. overwegende dat internemarktbepalingen soms een belemmering vormen voor de verwezenlijking van milieudoelen en grenswaarden in de EU,
- O. overwegende dat veel lidstaten niet voldoen aan de grenswaarden die gelden in de huidige wetgeving inzake de luchtkwaliteit en dat de grootste problemen zich voordoen in Nederland, België, Duitsland, Noord-Italië, Polen en in de grote steden; overwegende dat de tot nog toe getroffen maatregelen, die zijn gericht op de bronnen van vervuiling, ontoereikend zijn om de grenswaarden te halen,
- P. overwegende dat een strategie noodzakelijk is met ambitieuze streefdoelen die worden vertaald in ambitieuze grenswaarden voor verontreinigende stoffen, geflankeerd door maatregelen die zijn gericht op de bronnen van vervuiling, ten einde de lidstaten in staat te stellen aan de luchtkwaliteitsnormen te voldoen en tegelijkertijd meer tijd te geven aan de lidstaten die reeds alle haalbare maatregelen hebben getroffen maar nog steeds moeite hebben om aan de grenswaarden te voldoen,

Bepaling van het juiste ambitieniveau om luchtverontreiniging te bestrijden

1. is verheugd over de door de Commissie voorgestelde thematische strategie inzake luchtverontreiniging waarin wordt beklemtoond dat luchtvervuiling een ernstig gezondheids- en milieuprobleem is;
2. dringt aan op een strategie met ambitieuzere reductiestreefdoelen overeenkomstig scenario C voor VOS, PM_{2,5} en NO_x aangezien dit leidt tot grotere gezondheids- en werkgelegenheidsbaten met handhaving van een evenwichtige balans tussen kosten en baten; pleit voor reducties zoals aangegeven in onderstaande tabel:

	2020 bij huidige wetgeving	2020 TSLV ¹	2020 EP-doelen en overeenkomstig scenario
SO ₂	68%	82%	82% (B)
NO _x	49%	60%	65% (C)
VOS	45%	51%	55% (C)
NH ₃	4%	27%	27% (A+)
PM _{2,5}	45%	59%	61% (C)
totale kosten		7,1 extra	+/- 11 extra

¹ Thematische strategie inzake luchtverontreiniging.

3. is voorstander van de invoering van een jaarlijkse grenswaarde voor PM₁₀ van 30 µg/m³ in 2010 en steunt het voorstel van de Commissie tot invoering van een concentratieplafond voor PM_{2,5}, aangezien het PM_{2,5}-aandeel in PM₁₀ het schadelijkst voor de gezondheid is; bepleit de invoering van een jaarlijkse grenswaarde voor PM₅ van 20 µg/m³ in 2010; vindt dat lidstaten die kunnen aantonen dat zij alle haalbare maatregelen hebben getroffen meer tijd moeten krijgen om aan de grenswaarden te kunnen voldoen;
4. steunt het voorstel van de Commissie om te streven naar een reductie van PM_{2,5} met 20% in 2020 ten opzichte van de gemiddelde blootstellingsindex van 2010; dringt evenwel aan op een verlaging van dit percentage voor lidstaten die al een laag blootstellingsniveau hebben bereikt;
5. pleit voor de invoering van een smogalarm bij hoge smogniveaus en voor de aanmoediging van het publiek om op zulke dagen geen open haarden te stoken en minder gebruik te maken van de auto;

Sectoriële maatregelen

6. doet een beroep op de Commissie en de lidstaten om zo spoedig mogelijk de nodige maatregelen te treffen om de emissies in diverse sectoren die bijdragen aan de luchtverontreiniging terug te dringen;
7. dringt er bij de lidstaten op aan maatregelen te treffen met het oog op de reductie van de uitstoot in de scheepvaartsector, waaronder de levering van elektriciteit aan de kade en economische prikkels ter bevordering van schone motoren (bij voorbeeld lagere havenrechten voor schone schepen); doet een beroep op de Commissie om een gecoördineerde actie voor te stellen ten einde gelijke concurrentievoorwaarden te bewerkstelligen, de normen voor scheepsbrandstoffen te herzien en aan te dringen op actie in de IMO; is ervan overtuigd dat er een beter evenwicht tot stand moet worden gebracht tussen de kosten voor de reductie van emissies van schepen en emissies op het land;
8. merkt op dat de landbouw weliswaar een van de grootste bronnen van luchtverontreiniging is maar dat er weinig verplichtingen op de sector rusten om de emissies terug te dringen; verzoekt de lidstaten de luchtvervuiling als gevolg van veeteelt, bemesting en kasverwarming te bestrijden en landbouwsubsidies aan te wenden om het ammoniakprobleem op te lossen; dringt aan op een actualisering van de streefdoelen voor ammoniakreductie in het kader van de hervorming van het GLB; verzoekt de Commissie de intensieve landbouw op te nemen in de GPBV-Richtlijn;
9. doet een beroep op de Commissie om zo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om de emissies van industriële bronnen terug te dringen, waaronder een herziening van de GPBV-Richtlijn, ten einde innovatie beter te belonen en kleinschalige stookinstallaties van minder dan 50MWh onder de richtlijn te laten vallen;
10. verzoekt de Commissie zo spoedig mogelijk maatregelen voor te stellen met het oog op de reductie van emissies van huishoudelijke bronnen, inclusief normen voor verwarmingsinstallaties; verzoekt de lidstaten maatregelen en programma's in te voeren om de uitstoot van huishoudelijke oorsprong, zoals open haarden, terug te dringen;

11. dringt er bij de Commissie op aan zo spoedig mogelijk te komen met de Euro-VI normen voor zware voertuigen en aan te geven hoe de Euro-VII normen er uit zullen gaan zien, ten einde de lidstaten in staat te stellen hun luchtkwaliteitsdoelen te halen; doet een beroep op de Commissie om onverwijld ambitieuze Euro-6 normen voor passagiersvoertuigen op te stellen; verzoekt de lidstaten de nodige maatregelen te treffen om oudere vervuilende voertuigen geleidelijk uit het verkeer te halen of waar mogelijk ombouw te stimuleren;
12. verzoekt de lidstaten lokale transportsystemen te herzien en te zoeken naar innovatieve oplossingen om het autogebruik in binnensteden tot een minimum te beperken; is ervan overtuigd dat milieuzonering, waardoor auto's met meer uitstoot uit de binnenstad worden geweerd, een sterke stimulans is voor de modernisering van het wagenpark; wijst erop dat lokale overheden de innovatie fors kunnen stimuleren door schone voertuigen (EEV, Euro-6 en Euro-VI) aan te schaffen voor het publieke en semi-publieke wagenpark;
13. dringt er bij de Commissie op aan maatregelen voor te stellen ter bestrijding van de luchtverontreiniging die in lijn met artikel 95, lid 3 van het EG-Verdrag zorgen voor een hoog milieubeschermingsniveau; verzoekt de Commissie uitzonderingen op de internemarktbepalingen toe te staan aan lidstaten die maatregelen willen treffen die verder gaan dan de huidige EU-normen; is ervan overtuigd dat lidstaten die strengere normen hanteren een sterke prikkel afgeven voor innovatie;

Beter wetgevingsproces

14. verzoekt de Commissie en de Raad om met het Parlement een interinstitutioneel akkoord te sluiten waarin de drie instellingen zich vastleggen op de reductiestreefdoelen en op alle in de paragrafen 8 t/m 13 genoemde maatregelen op communautair niveau; is ervan overtuigd dat een dergelijk akkoord zal bijdragen tot meer rekenschap en derhalve tot een beter "wetgevingsproces";
15. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, alsmede aan de regeringen en parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

Schone lucht is essentieel voor de menselijke gezondheid. De schade door luchtverontreiniging aan de gezondheid is aanzienlijk. In Europa kost luchtverontreiniging 3,6 miljoen levensjaren - of anders uitgedrukt 360.000 mensen die 10 jaar eerder overlijden. Naast de dodelijke slachtoffers veroorzaakt vervuilde lucht ook veel leed door ziekte of niet optimale longfuncties. De gezondheidsproblemen treffen niet iedereen even hard - het zijn kinderen, ouderen, mensen die al last hebben van longaandoeningen en mensen die in stedelijke gebieden of nabij snelwegen wonen. Ook de natuur ondervindt schade door luchtverontreiniging. Naar schatting 55% van de Europese ecosystemen is aangetast door vervuilde lucht. Verzuring van bossen, eutrofiëring, verlies aan biodiversiteit zijn het gevolg. Hierbij zijn het vooral de stikstofoxiden, zwaveldioxide, ammoniak en ook ozon die de problemen veroorzaken. Ten slotte worden ook gebouwen aangetast door luchtvervuiling.

Luchtverontreiniging is een grensoverschrijdend probleem. Verontreinigende stoffen kunnen honderden, zelfs duizenden kilometers afleggen. Een land als het Verenigd Koninkrijk produceert aanzienlijke emissies, maar heeft er zelf relatief weinig last van. Door veelvuldige westenwind hebben andere lidstaten echter wel veel last van deze uitstoot. Nederland importeert veel vervuilde lucht vanuit België, Duitsland en het VK, maar exporteert driemaal zoveel als het importeert. De Scandinavische landen importeren relatief veel vuile lucht.

Bestaand beleid

De luchtkwaliteit is in de afgelopen 30 jaar mede dankzij EU-regelgeving al sterk verbeterd. Er zijn kwaliteitsnormen voor lucht vastgesteld, waardoor de uitstoot van vele vervuilende stoffen sterk is teruggedrongen. Er bestaan Europese richtlijnen die emissies voorkomen aan de bronnen zoals grote stookinstallaties, personenauto's en vrachtwagens. De naleving van de luchtkwaliteitsnormen is geen onverdeeld succes: er bestaan vooral rondom stedelijke agglomeraties nog steeds aanzienlijke problemen. Een analyse van het Europese Milieuagentschap laat zien dat meer dan 50% van de inwoners van de Europese steden jaarlijks te maken heeft met meer dan 35 overschrijdingen van de daglimieten (State and Outlook 2005, blz. 268). Maar er is nog meer slecht nieuws: helaas gaan zelfs de bestaande regels nog niet ver genoeg om het probleem op te lossen en om de doelstelling te bereiken die is verwoord in het 6e Milieuactieprogramma (MAP): "*het bereiken van luchtkwaliteitsniveaus die geen significante negatieve effecten en risico's voor de menselijke gezondheid en het milieu tot gevolg hebben*". Er is dus een overtuigende strategie nodig. Een strategie die gezondheid voorop stelt maar die antwoorden geeft op de tekortkomingen in het huidige beleid en op problemen bij de naleving van wetgeving.

De thematische strategie

De thematische strategie is gebaseerd op een uitgebreide effectbeoordeling (Impact Assessment). Uitgangspunt zijn drie scenario's (A,B en C) en een maximum technisch haalbaar scenario (MTFR: Maximum Technically Feasible Reduction). De volgende opmerkingen over de Impact Assessment zijn relevant:

- * Alle scenario's, inclusief MTFR zijn kosteneffectief. Dat wil zeggen dat de baten door gezondheidswinst groter zijn dan de kosten.
- * Alle scenario's zijn min of meer neutraal wat betreft werkgelegenheid en

concurrentiekracht. Van belang is wel dat bij scenario C in alle sectoren een groei van de werkgelegenheid ontstaat, behalve in de landbouw. Het aanzienlijke verlies aan banen in de landbouw (73.000) doet de winst in andere sectoren grotendeels teniet.

- * De kosten van de uitvoering van de verschillende scenario's zijn volgens sommigen te laag ingeschat - met name de autobranche beweert in werkelijkheid op hogere kosten te komen. Hier tegenover staat dat de kosten van reducties van emissies op het vasteland kunnen dalen als ook de scheepvaartsector haar (niet in de kosten meeberekende) emissies terugbrengt. Bovendien kunnen de kosten nog dalen omdat de maatregelen die genomen moeten worden om te voldoen aan de (nog vast te stellen) post-Kyoto-verplichtingen uiteraard nog niet verrekend zijn.
- * De baten zijn laag geschat omdat alleen gezondheid meegerekend is, waarbij nog opgemerkt kan worden dat een Europees mensenleven veel lager wordt gewaardeerd dan de berekeningswaarde die in de VS geldt. De baten voor het milieu, de verminderde schade aan landbouwgewassen (geschat op 0,3 miljard per jaar), de verminderde schade aan gebouwen zijn niet meegerekend. Daarmee is de verhouding tussen kosten en baten in werkelijkheid nog aanzienlijk gunstiger.
- * Uiteraard zijn de marginale kosten en de marginale baten van belang. De Impact Assessment berekent het optimale scenario ergens tussen B en C, waarbij een lage inschatting van gezondheidsbaten is gebruikt.
- * Het Instituut voor Europees Milieubeleid (IEEP) heeft de Impact Assessment beoordeeld en geconcludeerd dat de cijfers en inschattingen betrouwbaar zijn.

De afwegingen

De ambitie van de Europese Commissie ligt tussen scenario A en B. De totale kosten van dit scenario A-plus bedragen 7,1 miljard euro. De baten zijn 42 miljard euro. Het gekozen scenario levert geen verlies aan werkgelegenheid op en heeft geen negatieve invloed op de Europese wereldwijde concurrentiepositie.

Uw rapporteur is na raadpleging van de Impact Assessment en de aanbevelingen van gezondheidsdeskundigen van mening dat het gekozen ambitieniveau hoger moet liggen. De thematische strategie inzake luchtverontreiniging is te eenzijdig gefocust op de kosten en te weinig op de gezondheidsbaten of op de kansen die een meer ambitieuze inzet kan bieden. In het kader van de Lissabonstrategie en de wens van de EU om op competitief gebied de beste te zijn, zou het passen om toch minimaal de luchtkwaliteitsnormen toe te passen die gelden in de VS. Voor fijn stof PM_{2,5} geldt in de VS een concentratiegrens van 15 µg/m³, ook al moet daarbij aangetekend worden dat de norm in de VS gebaseerd is op meetresultaten van drie jaar en het meten niet altijd op de echte hotspots is gericht.

Kansen voor nieuwe werkgelegenheid zijn er – zoals de Impact Assessment uitwijst - volop indien voor een ambitieus scenario wordt gekozen en de EU duidelijk voor gezondheid kiest. Luchtkwaliteit is in alle grote steden ter wereld een probleem. De techniek en de innovatie die in Europa wordt ontwikkeld is toepasbaar in andere delen van de wereld.

De strategie: ambitieus maar met aandacht voor implementatie

Uw rapporteur wil graag snel betere resultaten boeken in de strijd tegen de luchtvervuiling. Daarom is voor PM_{2,5}, VOS en NO_x voor scenario C gekozen. Bij ammoniak is uw rapporteur voor scenario A-plus en bij SO₂ voor scenario B. Het voorstel van uw rapporteur kost

ongeveer 11 miljard euro per jaar tegenover de 7,1 miljard euro per jaar die de Commissie voorstelt. De volgende redenen pleiten voor de keuze van scenario C-minus:

- * hogere gezondheidswinst dan bij scenario A-plus omdat juist PM_{2,5}, VOS en NO_x de meeste gezondheidsschade toebrengen;
- * scenario C-minus is absoluut kosteneffectief, maar de totale kosten zijn met 11 miljard euro per jaar flink lager dan scenario C (14,9 miljard euro);
- * gunstige ontwikkeling voor werkgelegenheid en potentieel voor innovatie. Scenario C-minus levert meer dan 40.000 banen op omdat het verlies aan banen in de landbouwsector beperkt blijft en in andere sectoren veel nieuwe banen worden gecreëerd.

Uw rapporteur kiest bij ammoniak - evenals de Commissie - voor scenario A-plus en bij SO₂ voor scenario B om de volgende reden:

- * de kostenverhoging om naar scenario C te gaan is erg fors bij ammoniak;
- * de herziening van het landbouwbeleid is nog niet meegenomen en het effect is nog onduidelijk. Daarom wordt gevraagd om een review en een meer ambitieuze inzet voor ammoniak als de herziening van het GLB vorm krijgt;
- * de bijdrage van ammoniak aan de vorming van secundair fijn stof is gering, waardoor de totale kosten voor de aanpak van primair en secundair fijn stof volgens ambitieniveau C en volgens A-plus voor ammoniak ongeveer even hoog zijn als wanneer ook bij ammoniak voor scenario C gekozen zou worden;
- * bij SO₂ is scenario B aanvaardbaar omdat scenario C relatief weinig gezondheidswinst brengt.

Natuurlijk realiseert uw rapporteur zich dat de doelstellingen die hier worden gesteld ambitieus en niet gemakkelijk te bereiken zijn. Er zijn lidstaten die nu al moeite hebben met de huidige doelstellingen. Daarom bepleit zij een tijdelijke uitzondering voor lidstaten die kunnen aantonen dat ze alle mogelijke maatregelen hebben genomen om de limietwaarden uit deze thematische strategie te bereiken, maar desondanks de normen niet kunnen halen. Daarmee ontstaat ook een prikkel voor tijdige en volledige naleving van de limietwaarden. Uiteraard geldt dat het uitblijven van passende bronmaatregelen op Europees niveau een hindernis is voor lidstaten die de doelstellingen moeten bereiken. Daarmee heeft de Commissie de verantwoordelijkheid om tijdig passende bronmaatregelen voor te stellen en de Raad en het Parlement hebben de verantwoordelijkheid om ze tijdig vast te stellen. Uitstel hiervan zou de adequate bescherming van de gezondheid van burgers en het milieu vertragen.

Uw rapporteur realiseert zich ook dat de kosten niet op dezelfde wijze over de samenleving zijn verdeeld als de baten. In principe moet het beginsel "de vervuiler betaalt" toegepast worden. In de meeste gevallen kunnen producenten de hogere kosten doorberekenen aan de consumenten. In sommige gevallen ligt dat lastiger omdat concurrenten van buiten de EU niet noodzakelijk dezelfde kosten hoeven te maken. Daarom vraagt de rapporteur de Commissie na te denken over financieringsmogelijkheden in de gevallen waarin de kosten niet aan de consument doorberekend kunnen worden en de kosten voor de vervuiler ondraaglijk zijn. In dit verband wijst uw rapporteur erop dat de structuurfondsen en het landbouwfonds EOGL subsidiemogelijkheden bieden. Lidstaten kunnen hiermee maatregelen (bijvoorbeeld luchtwasinstallaties in de veehouderijsector) medefinancieren. Daarnaast kunnen lidstaten onder voorwaarden staatssteun toekennen aan bedrijven,

Maatregelen

Er zijn vele maatregelen in verschillende sectoren nodig om aan de doelen die worden gesteld in deze strategie te voldoen. Daarbij is een rol weggelegd voor de Commissie (o.a. bronmaatregelen voor transportsector, kleine stookinstallaties en verwarmingsinstallaties), de lidstaten (o.a. luchtwasinstallaties in de landbouw en scheepvaart) en de decentrale overheden (mobiliteitsplannen, hotspots, smogalerts).

Tot slot: "**better regulation**" én "**better regulating**"

De Europese Unie werkt terecht hard aan "*better regulation*": er valt veel te verbeteren aan de regelgeving. De thematische strategie en de bijbehorende richtlijn luchtkwaliteit zijn voorbeelden van "*better regulation*". Uw rapporteur heeft geluisterd naar vertegenwoordigers van nationale en lokale overheden, van bedrijven en NGO's. Uit veel gesprekken bleek een zekere irritatie over de wijze waarop regelgeving tot stand komt binnen Europa. Vooral het uitblijven van adequate regelgeving en de onzekerheid voor de middellange termijn zijn steeds terugkerende klachten. Die onzekerheid wordt door de opsomming van mogelijke maatregelen in de strategie niet weggenomen. Het zou de communicatie met burgers en met bedrijven en lagere overheden (die een groot deel van de maatregelen moeten toepassen) ten goede komen als er duidelijk is welk ambitieniveau de Commissie, de Raad en het Parlement kiezen inzake de luchtkwaliteit en welke bronmaatregelen wanneer te verwachten zijn. Daarom pleit uw rapporteur voor een interinstitutioneel akkoord waarin de verantwoordelijkheid en het commitment worden vastgelegd door Commissie, Raad en Parlement. Zo'n akkoord draagt bij tot "*better regulating*" en komt ook het democratisch proces ten goede.